

Statut Polskiego Związku Niewidomych

Rozdział I.

§ 1.

Polski Związek Niewidomych, zwany dalej Związkiem, jest stowarzyszeniem zarejestrowanym i posiada osobowość prawną.

§ 2.

Terenem działania Związku jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, a siedzibą jego władz naczelnych – m.st. Warszawa.

§ 3.

1. Związek ma prawo tworzenia ogniw organizacyjnych na zasadach określonych w statucie.
2. Okręgi Związku posiadają osobowość prawną, z tym że okręgi działają na podstawie statutu Związku i nie mogą uchylać odrębnych statutów; prawo samodzielnego działania z tytułu posiadania osobowości prawnej odnosi się do sfery działań cywilno-prawnych i praw majątkowych.

§ 4.

Związek jest stowarzyszeniem apolitycznym.

§ 5.

Związek może być członkiem organizacji społecznych krajowych i międzynarodowych, których cele i zadania są pokrewne z zadaniami Związku.

§ 6.

Związek opiera swoją działalność na pracy społecznej członków; do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

§ 7.

Związek posiada sztandar, logo i odznaki honorowe.

§ 8.

Związek posiada centralne czasopismo; okręgi Związku mogą posiadać własne czasopisma

Rozdział II. Cele i środki działania

§ 9.

1. Związek zrzesza osoby niewidome i słabowidzące, o których mowa w § 11 ust. 2, 3 i 4, zwane dalej niewidomymi, w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, wyrównywania szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia i szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony ich praw obywatelskich.
2. Związek reprezentuje swych członków wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji.

§ 10.

1. Cele określone w § 9 Związek realizuje w szczególności przez:
 1. rejestrację i przyjmowanie niewidomych w poczet członków,
 2. prowadzenie rehabilitacji podstawowej, leczniczej, społecznej i zawodowej niewidomych dorosłych i dzieci w różnych formach oraz prowadzenie własnych ośrodków leczniczo- i szkoleniowo-rehabilitacyjnych,
 3. działania na rzecz zaopatrzenia niewidomych w sprzęt rehabilitacyjny,
 4. organizowanie różnych form działalności kulturalnej i artystycznej niewidomych, a także sportu, turystyki i rekreacji oraz wypoczynku dorosłych i dzieci,
 5. działania na rzecz wydawania podręczników szkolnych, czasopism i innych wydawnictw pismem punktowym, drukiem powiększonym oraz na innych nośnikach dostępnych dla niewidomych, a także na rzecz zwiększenia dostępności pomocy dydaktycznych,
 6. prowadzenie specjalistycznych bibliotek,
 7. współdziałanie z organizacjami i instytucjami właściwymi w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych osób niewidomych oraz z innymi instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej, a także prowadzenie własnych poradni, domów pomocy społecznej, świetlic terapeutycznych, klubów samopomocowych, ośrodków wsparcia, środowiskowych domów samopomocy i innych placówek opiekuńczo-

- rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej,
8. działania na rzecz aktywizacji zawodowej niewidomych, pomoc w organizowaniu się zawodowych środowisk niewidomych, organizowanie różnych form kształcenia i szkolenia zawodowego, poradnictwo oraz pomoc w znajdowaniu zatrudnienia,
 9. działania na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli, instruktorów rehabilitacji, innych osób pracujących z niewidomymi i na rzecz niewidomych, a także rodziców i opiekunów osób niewidomych,
 10. inicjowanie i opiniowanie regulacji prawnych dotyczących niewidomych,
 11. działalność ekspercką oraz inicjowanie i prowadzenie badań i prac rozwojowych z zakresu rehabilitacji, warunków życia i potrzeb niewidomych,
 12. organizowanie konferencji, sympozjów, konkursów,
 13. organizowanie indywidualnej pomocy dla członków w rozwiązywaniu życiowych problemów,
 14. działania na rzecz profilaktyki uzależnień,
 15. organizację i promocję wolontariatu oraz innych zinstytucjonalizowanych form wspierania,
 16. prowadzenie działalności edukacyjnej i promocyjnej na rzecz niewidomych z wykorzystaniem środków masowego przekazu i własnych publikacji oraz popularyzowanie zagadnień z zakresu profilaktyki zdrowotnej i ochrony narządu wzroku.
2. Zadania określone w ust. 1 są działalnością pożytku publicznego w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zmianami).
 3. Związek może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji celów statutowych, na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Rodzaj i zakres działalności gospodarczej prowadzonej przez poszczególne jednostki organizacyjne Związku nie może naruszać zasad współżycia społecznego ani negatywnie wpływać na wizerunek i prestiż Związku. Dochód z działalności gospodarczej jest przeznaczony na realizację celów statutowych.
 4. Związek realizuje swoje zadania współdziałając z innymi organizacjami zrzeszającymi osoby niepełnosprawne, w szczególności niewidome lub działającymi na rzecz niewidomych, z zakładami pracy zatrudniającymi niewidomych, ze stowarzyszeniami, fundacjami, instytucjami państwowymi i

samorządowymi oraz z osobami fizycznymi, z placówkami naukowymi, a ponadto z organizacjami zagranicznymi i międzynarodowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym zwłaszcza niewidomych.

Rozdział III. Członkowie, ich prawa i obowiązki

§ 11.

1. Członkowie Związku dzielą się na zwyczajnych, podopiecznych, nadzwyczajnych i honorowych.
2. Członkiem zwyczajnym może być osoba fizyczna, która ukończyła 16 lat oraz ze względu na stan wzroku została uznana przez właściwy zespół orzekający za niepełnosprawną w stopniu znacznym lub umiarkowanym bądź została uznana przez inny organ orzekający za niezdolną do pracy czy innej działalności w zakresie odpowiadającym niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym.
3. Ważne orzeczenia o zaliczeniu do I lub II grupy inwalidów z powodu stanu wzroku, wydane na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 września 1997 r., także uprawniają do członkostwa Związku.
4. Członkiem podopiecznym może być osoba fizyczna:
 - a. w wieku do lat 16, która ze względu na stan wzroku została uznana przez właściwy zespół orzekający za niepełnosprawną lub
 - b. osoba odpowiadająca kryteriom określonym w ust. 2 i 3, która ze względu na stan zdrowia nie może wypełniać obowiązków członka zwyczajnego wynikających z postanowień statutu.
5. Członkiem nadzwyczajnym może być osoba fizyczna działająca społecznie na rzecz Związku.
6. Członkiem honorowym może być osoba fizyczna zasłużona w realizacji zadań statutowych Związku, której godność taką nada Zarząd Główny.
7. Członkiem Związku może być także cudzoziemiec:
 1. członkiem zwyczajnym i podopiecznym - o ile przebywa na stałe lub okresowo na terenie Polski i spełnia wymogi określone w ust. 2,
 2. członkiem nadzwyczajnym – o ile spełnia wymogi określone w ust. 5,

3. członkiem honorowym - niezależnie od miejsca przebywania, o ile materialnie lub w inny sposób wspiera działalność Związku.

§ 12.

1. Członków zwyczajnych, podopiecznych i nadzwyczajnych przyjmuje prezydium zarządu okręgu Związku właściwe ze względu na miejsce zamieszkania kandydata na członka.
2. Do przyjmowania i skreślenia członków zwyczajnych i podopiecznych prezydium zarządu okręgu może upoważnić zarządy kół.

§ 13.

1. Członkom zwyczajnym Związku przysługuje:
 1. czynne i bierne prawo wyboru do władz Związku, z tym że członkom nie posiadającym pełnej zdolności do czynności prawnych nie przysługuje bierne prawo wyborcze,
 2. korzystanie z wszelkich urządzeń Związku na zasadach określonych przez władze Związku,
 3. uzyskiwanie wszechstronnego poparcia i pomocy ze strony Związku w sprawach szkolenia, zatrudnienia, rehabilitacji leczniczej, podstawowej i społecznej oraz polepszenia warunków bytowych,
 4. pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt, urządzenia oraz przedmioty o znaczeniu rehabilitacyjnym, na zasadach określonych przez władze Związku.
2. Członkom podopiecznym przysługują uprawnienia określone w ust. 1, z wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyboru do władz Związku.
3. Członkom nadzwyczajnym przysługują uprawnienia określone w ust. 1 pkt 1 i 2.
4. Członek honorowy ma prawo uczestniczyć z głosem doradczym w Krajowym Zjeździe Delegatów i zjeździe delegatów okręgu, na terenie którego mieszka.

§ 14.

1. Członkowie zwyczajni Związku są obowiązani:
 1. brać czynny udział w życiu i działalności Związku,
 2. przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku,

3. opłacać regularnie składki członkowskie z zastrzeżeniem zawartym w ustępie 3,
4. przestrzegać zasad współżycia społecznego.
2. Członkowie podopieczni Związku są obowiązani:
 1. przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku,
 2. opłacać regularnie składki członkowskie z zastrzeżeniem zawartym w ustępie 3,
3. Członkowie zwyczajni i podopieczni mogą być ze względu na ich sytuację materialną lub zdrowotną częściowo lub całkowicie zwolnieni z opłacania składek. Decyzję w tej sprawie podejmowane są zgodnie z regulaminem składek członkowskich.
4. Członkowie nadzwyczajni Związku są obowiązani:
 1. brać czynny udział w życiu i działalności Związku,
 2. przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku,
 3. przestrzegać zasad współżycia społecznego.

§ 15.

1. Przynależność do Związku ustaje w razie:
 1. śmierci członka,
 2. dobrowolnego wystąpienia zgłoszonego ustnie lub na piśmie,
 3. skreślenia członka przez prezydium zarządu okręgu, a w przypadku członków honorowych - przez Zarząd Główny, po stwierdzeniu braku tytułu przynależności określonego w § 11 ust. 2-7,
 4. skreślenia przez prezydium zarządu okręgu z listy członków z powodu nie usprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich za okres przekraczający 12 miesięcy, po uprzednim pisemnym upomnieniu,
 5. wykluczenia prawomocnym orzeczeniem Sądu Koleżeńskiego.
2. Przynależność do Związku może ulec zawieszeniu na czas odbywania przez członka kary pozbawienia wolności na podstawie prawomocnego wyroku sądu za przestępstwa z winy umyślnej. Decyzję w tej sprawie podejmuje prezydium właściwego okręgu.
3. Prezydium zarządu okręgu może skreślić członka nadzwyczajnego z ewidencji w razie:
 1. nie podejmowania przez niego żadnej działalności na rzecz Związku przez okres 12 miesięcy, jeżeli nie było to spowodowane usprawiedliwionymi okolicznościami,

2. nieusprawiedliwionego nie wywiązywania się z powierzonej w drodze wyboru funkcji społecznej przez okres 1 roku.
4. Członek honorowy traci tę godność, jeżeli dopuści się czynów niegodnych, stwierdzonych prawomocnym wyrokiem sądowym lub orzeczeniem Sądu Koleżeńskiego. Decyzję w tej sprawie podejmuje Zarząd Główny.
5. Ponowne uzyskanie członkostwa zwyczajnego w przypadku osób:
 1. skreślonych z listy członków w związku z ust. 1 pkt 4, może nastąpić po opłaceniu zaległych składek za okres nie mniejszy niż 1 rok,
 2. wykluczonych w związku z ust. 1 pkt 5 może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 5 lat.

Rozdział IV Władze i struktura organizacyjna Związku

§ 16.

1. Władzami naczelnymi Związku są:
 1. Krajowy Zjazd Delegatów,
 2. Zarząd Główny,
 3. Prezydium Zarządu Głównego,
 4. Główna Komisja Rewizyjna,
 5. Sąd Koleżeński.
2. Władzami stopnia wojewódzkiego są:
 1. okręgowy zjazd delegatów,
 2. zarząd okręgu,
 3. prezydium zarządu okręgu,
 4. komisja rewizyjna okręgu.
3. Władzami ogniów stopnia podstawowego są:
 1. walne zebranie koła,
 2. zarząd koła,
 3. komisja rewizyjna koła (jeżeli została wybrana).
4. W skład organów statutowych władz Związku określonych w ust. 1-3 mogą wchodzić członkowie zwyczajni lub nadzwyczajni, zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, z tym że liczba członków zwyczajnych w każdym organie nie może być niższa niż 3/4 składu.
5. O wyborze komisji rewizyjnej koła decyduje Walne Zebranie Koła. Komisja rewizyjna okręgu sprawuje bezpośrednio kontrolę działalności kół, w których nie powołano komisji rewizyjnej.
6. Nie wolno łączyć funkcji w różnych organach władzy na tym samym szczeblu.

7. Członkowie zarządów nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo z winy umyślnej ścigane z oskarżenia publicznego lub za przestępstwa skarbowe.
8. Nie wolno łączyć funkcji prezesa i wiceprezesa Zarządu Głównego lub zarządu okręgu z zatrudnieniem na stanowisku odpowiednio dyrektora Związku lub dyrektora okręgu.
9. Członek komisji rewizyjnej:
 1. nie może być członkiem organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia. Nie może pozostawać z nimi w związku małżeńskim lub we wspólnym pożyciu,
 2. nie może być skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej ścigane z oskarżenia publicznego lub za przestępstwa skarbowe,
 3. nie otrzymuje z tytułu pełnienia funkcji w komisji rewizyjnej wynagrodzenia, a jedynie zwrot uzasadnionych kosztów,
 4. nie może być zatrudniony w jakiegokolwiek jednostce organizacyjnej Związku podlegającej kontroli komisji, której jest członkiem.
10. Kadencja władz Związku wszystkich stopni trwa 4 lata.
11. Odwołanie od decyzji organu statutowego jest rozpatrywane najwyżej przez dwa organy wyższego szczebla.

Krajowy Zjazd Delegatów

§ 17

1. Krajowy Zjazd Delegatów jest najwyższą władzą Związku.
2. Krajowy Zjazd Delegatów może być zwyczajny i nadzwyczajny.
3. Krajowy Zjazd zwyczajny odbywa się raz na 4 lata.
4. Krajowy Zjazd nadzwyczajny odbywa się na wniosek:
 1. Zarządu Głównego,
 2. Głównej Komisji Rewizyjnej,
 3. co najmniej 5 zarządów okręgów,
 4. więcej niż 1/3 delegatów.
5. Krajowy Zjazd Delegatów jest zwoływany przez Zarząd Główny w drodze pisemnego lub elektronicznego zawiadomienia każdego delegata co najmniej na 14 dni przed terminem Zjazdu. Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad. Ponadto do zawiadomienia należy dołączyć materiały sprawozdawcze.

§ 18.

1. Do kompetencji Krajowego Zjazdu Delegatów należy:
 1. określanie struktury organizacyjnej Związku oraz uchwalanie programu działania Związku,
 2. uchwalanie statutu Związku oraz jego zmian,
 3. rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego,
 4. rozpatrywanie wniosków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej oraz okręgowych zjazdów delegatów,
 5. udzielanie absolutorium Zarządowi Głównemu, a na żądanie 1/3 delegatów lub Głównej Komisji Rewizyjnej indywidualnie poszczególnym członkom Prezydium Zarządu Głównego; osoby, które nie uzyskały absolutorium, nie mogą kandydować ani pełnić żadnej funkcji społecznej na szczeblu centralnym przez okres jednej kadencji,
 6. wybór i odwołanie prezesa Zarządu Głównego i 3 wiceprezesów, przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej, 12 członków Komisji i 4 zastępców członka Komisji, przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego, wiceprzewodniczącego i sekretarza Sądu,
 7. uchylanie uchwał okręgowych zjazdów delegatów, zawieszonych przez Zarząd Główny,
 8. podejmowanie decyzji we wszystkich innych sprawach, co do których Zarząd Główny, Główna Komisja Rewizyjna, Sąd Koleżeński lub większość obecnych delegatów uzna, że ich ważność wymaga ustosunkowania się przedstawicieli ogółu członków Związku,
 9. podjęcie uchwały o rozwiązaniu Związku oraz o sposobie rozporządzenia majątkiem Związku.
 10. nadawanie w szczególnych przypadkach tytułu honorowego prezesa Zarządu Głównego osobie, która pełniła tę funkcję łącznie przez co najmniej cztery kadencje.

§ 19.

1. Krajowy Zjazd Delegatów może się odbyć, jeśli bierze w nim udział co najmniej 50 % plus jeden ogólnej liczby wybranych delegatów.
2. Uchwały Krajowego Zjazdu Delegatów zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego Zjazdu.
3. Uchwały w sprawie zmian statutu i rozwiązania Związku zapadają większością 2/3 głosów w obecności co najmniej 50 % plus jeden ogólnej liczby wybranych delegatów.

4. W sprawie wyboru naczelnych władz Związku głosowanie jest tajne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne, a na żądanie więcej niż 1/3 obecnych delegatów – głosowanie jest tajne.
5. Głosowania tajne i jawne mogą odbywać się przy użyciu elektronicznego systemu oddawania i obliczania głosów. System winien zapewniać oddawanie głosów za uchwałą lub wnioskiem lub przeciw nim. Przy głosowaniu tajnym system winien zapewniać wyeliminowanie identyfikacji sposobu głosowania poprzez poszczególnych delegatów. W przypadku nie korzystania ze sprzętu elektronicznego głosowanie tajne odbywa się przy użyciu kart do głosowania.

§ 20.

W Krajowym Zjeździe Delegatów biorą udział:

1. z głosem decydującym – delegaci wybrani na okręgowych zjazdach delegatów,
2. z głosem doradczym – członkowie ustępującego Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej, prezydium Sądu Koleżeńskiego, nie będący delegatami członkowie Zarządu Głównego i inne zaproszone osoby.

Zarząd Główny

§ 21.

Zarząd Główny jest najwyższą władzą Związku w okresie między zjazdami. Do kompetencji Zarządu Głównego należy w szczególności:

1. realizowanie uchwał Krajowego Zjazdu Delegatów,
2. kierowanie całokształtem prac Związku,
3. uchwalanie planów działania i budżetu Związku oraz przyjmowanie sprawozdań z ich wykonania,
4. podejmowanie uchwał w sprawie nabywania, obciążania i zbywania majątku Związku, zarządzanie tym majątkiem oraz zaciąganie zobowiązań w imieniu Związku. Decyzje w sprawach majątku Związku podejmowane są większością 2/3 głosów w obecności co najmniej 50 % plus jeden ogólnej liczby członków Zarządu Głównego,
5. przyjmowanie darowizn i zapisów w formie nieruchomości,
6. uchwalanie ordynacji wyborczej do władz Związku wszystkich stopni,

7. uchwalanie regulaminu Zarządu Głównego,
8. powoływanie rad i sekcji oraz doraźnych zespołów konsultacyjnych,
9. podejmowanie decyzji o zatrudnieniu lub zwolnieniu dyrektora Związku, przy czym dyrektorem Związku może być wyłącznie zwyczajny członek Związku,
10. powoływanie i likwidowanie okręgów oraz innych jednostek organizacyjnych Związku, służących całemu środowisku niewidomych w Polsce, o których mowa w § 10; okręg obejmuje działalnością teren co najmniej jednego województwa,
11. zawieszanie uchwał okręgowych zjazdów delegatów i uchylanie uchwał zarządów okręgów sprzecznych z przepisami prawa, postanowieniami statutu, uchwałami Zarządu Głównego albo interesem społecznym - w terminie 3 miesięcy od daty powzięcia o nich wiadomości,
12. zawieszanie zarządów okręgów lub poszczególnych ich członków, a także członków Zarządu Głównego w razie prowadzenia działalności sprzecznej z celami Związku lub przepisami prawa, na wniosek co najmniej 1/3 członków Zarządu Głównego lub Głównej Komisji Rewizyjnej; w wypadku zawieszenia członka Zarządu Głównego - w ciągu 6 miesięcy powinien być zwołany właściwy nadzwyczajny zjazd delegatów,
13. przyjmowanie rezygnacji członków Zarządu Głównego z pełnienia tej funkcji,
14. ustalanie wysokości składek członkowskich,
15. nadawanie godności członka honorowego Związku,
16. przyjmowanie sprawozdań Prezydium Zarządu Głównego oraz zatwierdzanie lub uchylanie uchwał Prezydium podejmowanych w imieniu Zarządu Głównego,
17. rozpatrywanie odwołań od decyzji Prezydium Zarządu Głównego.
18. podejmowanie decyzji o wyborze kandydata na redaktora centralnego czasopisma Związku.

§ 22.

1. W skład Zarządu Głównego wchodzi: prezes, 3 wiceprezesów, sekretarz generalny, skarbnik, prezesi zarządów okręgów oraz przedstawiciele okręgów, wybrani zgodnie z postanowieniem § 34 pkt 6.
2. Sekretarza generalnego i skarbnika wybiera Zarząd Główny spośród członków Związku w głosowaniu tajnym.

3. Prezes Zarządu Głównego, 3 wiceprezesów, sekretarz generalny i skarbnik stanowią Prezydium Zarządu Głównego.
4. Na wniosek prezesa Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej lub 1/3 składu Zarządu Głównego może być odwołany ze składu Prezydium Zarządu Głównego sekretarz generalny lub skarbnik, a na to miejsce wybrany nowy sekretarz generalny lub skarbnik. Odwołanie i wybór odbywają się w głosowaniu tajnym. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku prezesa lub wiceprezesów, Zarząd Główny wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym prezesa lub wiceprezesów.
5. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przedstawiciela okręgu - członka Zarządu Głównego, w jego miejsce wchodzi zastępca członka Zarządu Głównego, wybrany zgodnie z postanowieniem § 34 pkt. 6.
6. Sekretarz generalny może być jednocześnie dyrektorem Związku. Dyrektor Związku jest kierownikiem zakładu pracy w rozumieniu kodeksu pracy. Dyrektor Związku, o ile nie jest jednocześnie członkiem Zarządu Głównego, uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium.

§ 23.

1. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się nie rzadziej niż dwa razy w roku. Do ważności uchwał wymagana jest obecność co najmniej 50 % plus jeden ogólnej liczby członków Zarządu Głównego.
2. Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego posiedzeniu.
3. Posiedzenia Zarządu Głównego zwołuje prezes lub wiceprezes na podstawie uchwały Prezydium Zarządu Głównego. O posiedzeniu członkowie powinni być zawiadomieni co najmniej na 10 dni przed terminem posiedzenia. W sprawach nagłych posiedzenie Zarządu Głównego może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o terminie posiedzenia powinien być podany proponowany porządek obrad.
4. Nadzwyczajne posiedzenie Zarządu Głównego odbywa się na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej lub więcej niż 1/3 członków Zarządu Głównego w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku.
5. W sytuacjach szczególnych związanych z koniecznością podjęcia pilnie ważnych decyzji, uchwała może być podjęta poza posiedzeniem Zarządu Głównego poprzez złożenie głosu na piśmie lub elektronicznie. Głosowanie w tym trybie nie może

dotyczyć kwestii zawartych w regulaminie Zarządu Głównego zastrzeżonych przez ten organ.

§ 24.

1. Prezydium Zarządu Głównego podejmuje decyzje w imieniu Zarządu Głównego w okresie między jego posiedzeniami.
2. Do Prezydium Zarządu Głównego należy w szczególności:
 1. reprezentowanie Związku na zewnątrz,
 2. wykonywanie uchwał Zarządu Głównego,
 3. składanie sprawozdań ze swej działalności na posiedzeniach Zarządu Głównego,
 4. ocena pracy zarządów okręgów oraz jednostek Związku bez osobowości prawnej,
 5. powoływanie tymczasowych zarządów okręgów,
 6. uznawanie okręgowych zjazdów delegatów za zwołane lub przeprowadzone niezgodnie z przepisami prawa oraz występowanie z wnioskami o ponowne zwołanie zjazdów,
 7. uchwalanie statutów lub regulaminów jednostek organizacyjnych Związku nie zastrzeżonych dla innych władz Związku,
 8. nadzorowanie pracy dyrektora Związku,
 9. podejmowanie decyzji o zatrudnianiu lub zwalnianiu dyrektorów jednostek organizacyjnych Związku bez osobowości prawnej, z wyjątkiem dyrektorów okręgów,
 10. nadawanie odznaki honorowej Związku i innych wyróżnień,
 11. udzielanie odpowiedzi na wnioski i zalecenia pokontrolne Głównej Komisji Rewizyjnej,
 12. podejmowanie uchwał w innych sprawach przekazywanych do rozpatrzenia przez Zarząd Główny.
3. W nagłych sprawach prezes Zarządu Głównego w porozumieniu z dwoma członkami Prezydium może podjąć decyzję w sprawach należących do kompetencji Prezydium. Decyzję tę obowiązany jest przedłożyć do zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Prezydium ZG.

§ 25.

Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego odbywają się co najmniej 10 razy w roku. Tryb zwoływania posiedzeń Prezydium określa regulamin Zarządu Głównego.

Główna Komisja Rewizyjna

§ 26.

Główna Komisja Rewizyjna jest najwyższym organem kontrolnym Związku.

§ 27.

1. Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swojego grona wiceprzewodniczącego i sekretarza.
2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.
3. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka Głównej Komisji Rewizyjnej – w jego miejsce wchodzi zastępca członka Komisji wybrany na Krajowym Zjeździe Delegatów w kolejności uzyskanych głosów.

§ 28.

1. Do zakresu działania Głównej Komisji Rewizyjnej należy:
 1. kontrolowanie działalności statutowej, gospodarczej i finansowej władz Związku wszystkich szczebli i jednostek organizacyjnych Związku oraz przedstawianie wniosków i zaleceń pokontrolnych,
 2. opiniowanie rocznych sprawozdań finansowych Związku oraz występowanie w razie potrzeby z wiążącym wnioskiem o wydanie opinii przez biegłego rewidenta,
 3. składanie sprawozdań na Krajowym Zjeździe Delegatów i występowanie z wnioskami o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu,
 4. występowanie z wnioskami do Zarządu Głównego o zawieszenie członka Zarządu Głównego, członka zarządu okręgu lub całego składu zarządu okręgu,
 5. występowanie z żądaniem zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Zarządu Głównego oraz nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów w wypadkach szczególnej wagi,
 6. nadzór nad należyтым funkcjonowaniem komisji rewizyjnych okręgów,
 7. zawieszanie w czynnościach komisji rewizyjnych okręgów lub poszczególnych ich członków,

8. powoływanie tymczasowych komisji rewizyjnych okręgów,
 9. uchwalanie regulaminu pracy Głównej Komisji Rewizyjnej oraz ramowego regulaminu pracy komisji rewizyjnych okręgów i kół.
2. Prezydium Zarządu Głównego może wystąpić do Głównej Komisji Rewizyjnej z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie przekazanych zaleceń lub uchwał. W razie nie wykonania podtrzymanych zaleceń lub uchwał Główna Komisja Rewizyjna wnosi sprawę do Zarządu Głównego.

§ 29.

Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej lub upoważniony przez niego członek Komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu Głównego.

Sąd Koleżeński

§ 30.

1. Sąd Koleżeński jest niezawisłym organem Związku. Członkowie Sądu orzekają zgodnie ze statutem Związku, zasadami współżycia społecznego oraz ze swoim sumieniem.
2. W skład Sądu Koleżeńskiego wchodzi: przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz oraz członkowie Sądu, wybrani zgodnie z postanowieniem § 34 pkt 7. Członkowie Sądu pełnią ponadto funkcje mediatorów w sprawach konfliktowych na terenie okręgu, którego są przedstawicielami.
3. Przewodniczący, wiceprzewodniczący i sekretarz stanowią prezydium Sądu Koleżeńskiego.
4. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, wiceprzewodniczącego lub sekretarza, Sąd Koleżeński wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym przewodniczącego, wiceprzewodniczącego lub sekretarza.
5. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka Sądu - w jego miejsce wchodzi zastępca członka Sądu, wybrany zgodnie z postanowieniem § 34 pkt 7.
6. Przewodniczący Sądu Koleżeńskiego lub upoważniony przez niego członek Sądu uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego.

§ 31.

1. Do właściwości Sądu Koleżeńskiego należy:
 1. rozpatrywanie spraw członków Związku w razie nieprzestrzegania przez nich statutu, regulaminów i uchwał władz Związku, popełnienia czynów nieetycznych oraz konfliktów powstałych między członkami w sprawach statutowej działalności Związku,
 2. uchwalanie regulaminu Sądu Koleżeńskiego.
2. Sąd Koleżeński wszczyna postępowanie w sprawach określonych w ust. 1 pkt 1 z własnej inicjatywy, na wniosek innych władz Związku lub pokrzywdzonego członka. W sprawach tych Sąd Koleżeński orzeka w 3-osobowym składzie.
3. Orzeczenie Sądu Koleżeńskiego wraz z uzasadnieniem na piśmie doręcza się zainteresowanym. Od orzeczenia wydanego przez Sąd Koleżeński jako sąd pierwszej instancji przysługuje odwołanie w ciągu 30 dni od daty doręczenia orzeczenia do Sądu Koleżeńskiego orzekającego w 5-osobowym zmienionym składzie członków.
4. Od orzeczenia wydanego przez Sąd Koleżeński działający jako sąd drugiej instancji nie przysługuje odwołanie.

§ 32.

1. Sąd Koleżeński może wymierzyć następujące kary:
 1. upomnienia,
 2. nagany,
 3. zawieszenia w całości lub części praw członkowskich na okres od 6 miesięcy do 4 lat,
 4. wykluczenia ze Związku.
2. W przypadku zawieszenia praw członkowskich lub wykluczenia ze Związku – Sąd może orzec dodatkowo karę pozbawienia odznak honorowych Związku.
3. W przypadku zawieszenia prawa wykonywania funkcji z wyboru, pełnionej przez ukaranego, dalsze wykonywanie tej funkcji na czas zawieszenia można powierzyć innej osobie w sposób analogiczny, jak w razie wygaśnięcia mandatu do pełnienia tej funkcji w czasie trwania kadencji.
4. Z upływem 2 lat od wykonania kary wymienionej w ust. 1 pkt 1 - 3, orzeczenie Sądu Koleżeńskiego usuwa się z akt osobowych członka.
5. Kary, z wyłączeniem upomnienia, wymierzone prawomocnym orzeczeniem, mogą być przez Sąd Koleżeński złagodzone w trybie

nadzwyczajnym na wniosek organu statutowego Związku szczebla centralnego lub okręgowego. Złagodzenie kary następuje w formie uchwały Sądu Koleżeńskiego lub z jego upoważnienia - prezydium Sądu Koleżeńskiego.

Władze okręgu

Okręgowy zjazd delegatów

§ 33.

1. Okręgowy zjazd delegatów jest najwyższą władzą Związku na terenie okręgu.
2. Okręgowy zjazd delegatów może być zwyczajny i nadzwyczajny.
3. Zwyczajny okręgowy zjazd delegatów odbywa się raz na 4 lata.
4. Nadzwyczajny okręgowy zjazd delegatów odbywa się na wniosek:
 1. Zarządu Głównego lub jego Prezydium,
 2. Głównej Komisji Rewizyjnej,
 3. zarządu okręgu,
 4. komisji rewizyjnej okręgu,
 5. więcej niż 1/3 ogólnej liczby zarządów kół,
 6. więcej niż 1/3 delegatów.
5. Okręgowy zjazd delegatów jest zwoływany przez zarząd okręgu w drodze pisemnego lub elektronicznego zawiadomienia każdego delegata co najmniej na 14 dni przed zjazdem. Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad. Do zawiadomienia należy dołączyć materiały sprawozdawcze.

§ 34.

Do kompetencji okręgowego zjazdu delegatów należy:

1. określanie kierunków działania okręgu,
2. przyjmowanie sprawozdań z działalności zarządu i komisji rewizyjnej okręgu za okres kadencji,
3. udzielanie absolutorium ustępującemu zarządowi okręgu, a na żądanie 1/3 delegatów lub komisji rewizyjnej okręgu - indywidualnie poszczególnym członkom prezydium zarządu okręgu; osoby, które nie uzyskały absolutorium, nie mogą kandydować ani pełnić żadnej funkcji społecznej na tym samym i wyższym szczeblu przez okres jednej kadencji,
4. wybór i odwołanie prezesa zarządu okręgu i 3 wiceprezesów, przewodniczącego komisji rewizyjnej okręgu, członków komisji w

- liczbie od 4 do 8 członków oraz zastępców członków komisji w liczbie 2 do 4,
5. wybór delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów oraz zastępców delegatów w liczbie 1 zastępca na 5 delegatów, przy czym delegaci zachowują mandat przez całą kadencję,
 6. wybór przedstawiciela okręgu-członka Zarządu Głównego oraz zastępcy członka; funkcja przedstawiciela okręgu-członka Zarządu Głównego ustaje z chwilą jego przeniesienia się do innego okręgu,
 7. wybór członka Sądu Koleżeńskiego i jego zastępcy,
 8. uchylanie uchwał walnych zebrań kół, zawieszonych przez zarząd okręgu,
 9. nadawanie w szczególnych przypadkach tytułu honorowego prezesa zarządu okręgu osobie, która pełniła tę funkcję łącznie przez co najmniej cztery kadencje,
 10. podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach, co do których zarząd okręgu, komisja rewizyjna okręgu lub większość obecnych delegatów uzna, że ich ważność wymaga ustosunkowania się delegatów z terenu okręgu.

§ 35.

1. Okręgowy zjazd delegatów może się odbyć, jeśli bierze w nim udział co najmniej 50 % plus jeden ogólnej liczby wybranych delegatów.
2. Uchwały okręgowego zjazdu delegatów zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zjazdu.
3. W sprawie wyboru władz głosowanie jest tajne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne, a na żądanie więcej niż 1/3 obecnych delegatów - głosowanie jest tajne.
4. Łosowania tajne i jawne mogą odbywać się przy użyciu elektronicznego systemu oddawania i obliczania głosów. System winien zapewniać oddawanie głosów za uchwałą lub wnioskiem albo przeciw nim. Przy głosowaniu tajnym system winien zapewniać wyeliminowanie identyfikacji sposobu głosowania przez poszczególnych delegatów. W przypadku nie korzystania z elektronicznego systemu głosowanie tajne odbywa się przy użyciu kart do głosowania.

§ 36.

W okręgowym zjeździe delegatów biorą udział:

1. z głosem decydującym - delegaci wybrani na walnych zebraniach kół w trybie ustalonym przez Zarząd Główny,
2. z głosem doradczym - nie będący delegatami członkowie ustępującego zarządu okręgu, komisji rewizyjnej okręgu, przedstawiciel Sądu Koleżeńskiego i władz naczelnych Związku oraz inne zaproszone osoby.

Zarząd okręgu

§ 37.

1. Zarząd okręgu jest najwyższą władzą Związku na terenie okręgu w okresie pomiędzy okręgowymi zjazdami delegatów.
2. Do kompetencji zarządu okręgu należy w szczególności:
 1. kierowanie całokształtem prac Związku na terenie okręgu zgodnie z uchwałami okręgowego zjazdu delegatów oraz władz naczelnych Związku i potrzebami środowiska,
 2. uchwalanie planów działania i planów finansowych okręgu z uwzględnieniem zadań uchwalonych przez Zarząd Główny.
 3. przyjmowanie sprawozdań rocznych z ich wykonania,
 4. podejmowanie uchwał w sprawie nabywania, obciążania i zbywania majątku stanowiącego własność okręgu, zarządzanie tym majątkiem oraz zaciąganie zobowiązań w imieniu okręgu, a także gospodarowanie majątkiem przekazanym przez Zarząd Główny w użytkowanie. Decyzje w sprawach majątku okręgu podejmowane są większością 2/3 głosów w obecności co najmniej 50 % plus jeden ogólnej liczby członków zarządu okręgu,
 5. przyjmowanie darowizn i zapisów w formie nieruchomości przekazywanych na rzecz okręgu,
 6. zwoływanie okręgowych zjazdów delegatów,
 7. powoływanie komisji problemowych, sekcji, rad środowiskowych, klubów itp.
 8. decydowanie o zatrudnieniu i zwolnieniu dyrektora okręgu, przy czym dyrektorem okręgu może być wyłącznie zwyczajny członek Związku,
 9. uchwalanie regulaminu zarządu okręgu zgodnie z wytycznymi Prezydium Zarządu Głównego,
 10. powoływanie kół, określanie terenu ich działania z uwzględnieniem podziału administracyjnego kraju oraz likwidowanie kół; koło nie może liczyć mniej niż 30 członków,
 11. powoływanie i likwidowanie delegatur lub innych jednostek organizacyjnych okręgu,

12. określanie zasad podziału składek członkowskich, z tym że 1 % składek przekazuje się na rzecz Zarządu Głównego,
13. zawieszanie zarządów kół oraz poszczególnych ich członków, a także członków zarządu okręgu, w razie prowadzenia działalności sprzecznej z celami Związku lub przepisami prawa, na wniosek co najmniej 1/3 członków zarządu okręgu lub komisji rewizyjnej okręgu; w wypadku zawieszenia członka zarządu okręgu - w ciągu 6 miesięcy powinno być zwołane właściwe walne zebranie koła lub okręgowy zjazd delegatów,
14. przyjmowanie sprawozdań prezydium zarządu okręgu oraz zatwierdzanie lub uchylanie uchwał prezydium podejmowanych w imieniu zarządu okręgu,
15. rozpatrywanie odwołań od decyzji prezydium zarządu okręgu,
16. zawieszanie uchwał walnych zebrań kół i uchylanie uchwał zarządów kół sprzecznych z postanowieniami statutu, uchwałami władz naczelnych Związku lub interesem społecznym - w terminie 2 miesięcy od daty powzięcia o nich wiadomości.

§ 38.

1. W skład zarządu okręgu wchodzi: prezes, 3 wiceprezesów, sekretarz zarządu okręgu, skarbnik (o ile został wybrany) oraz prezesi zarządów kół.
2. Sekretarza zarządu okręgu wybiera zarząd okręgu spośród członków Związku w głosowaniu tajnym.
3. Zarząd okręgu spośród członków Związku może również wybrać skarbnika. Wybór skarbnika odbywa się w głosowaniu tajnym.
4. Prezes zarządu okręgu, 3 wiceprezesów, sekretarz i skarbnik (o ile został wybrany) stanowią prezydium zarządu okręgu.
5. Na wniosek prezesa zarządu okręgu lub komisji rewizyjnej okręgu, 1/3 składu zarządu okręgu może być odwołany ze składu prezydium sekretarz zarządu okręgu lub skarbnik, a na to miejsce wybrany nowy sekretarz lub skarbnik. Odwołanie i wybór odbywają się w głosowaniu tajnym. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku prezesa zarządu okręgu lub wiceprezesów, zarząd okręgu wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym prezesa lub wiceprezesów.
6. Sekretarz zarządu okręgu może być jednocześnie dyrektorem okręgu. Dyrektor okręgu jest kierownikiem zakładu pracy w rozumieniu kodeksu pracy. Dyrektor okręgu, o ile nie jest

jednocześnie członkiem zarządu okręgu, uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu okręgu i jego prezydium.

§ 39.

1. Posiedzenia zarządu okręgu odbywają się co najmniej 3 razy w roku. Do ważności uchwał wymagana jest obecność co najmniej 50 % plus jeden ogólnej liczby członków zarządu okręgu. We wszystkich sprawach uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego posiedzeniu.
2. Posiedzenie zarządu okręgu zwołuje prezes lub wiceprezes na podstawie uchwały prezydium zarządu okręgu.
3. O posiedzeniu członkowie powinni być zawiadomieni co najmniej na 7 dni przed terminem posiedzenia. W sprawach nagłych posiedzenie zarządu okręgu może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o posiedzeniu powinien być podany proponowany porządek obrad.
4. Nadzwyczajne posiedzenie zarządu okręgu odbywa się na wniosek komisji rewizyjnej okręgu lub więcej niż 1/3 członków zarządu okręgu oraz na żądanie Prezydium Zarządu Głównego lub Głównej Komisji Rewizyjnej w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku.
5. W sytuacjach szczególnych, związanych z koniecznością podjęcia pilnie ważnych decyzji uchwała może być podjęta poza posiedzeniem zarządu okręgu poprzez złożenie głosu na piśmie lub elektronicznie. Głosowanie w tym trybie nie może dotyczyć kwestii zawartych w regulaminie ZO zastrzeżonych przez ten organ.

§ 40.

1. Prezydium zarządu okręgu podejmuje decyzje w imieniu zarządu okręgu w okresie między jego posiedzeniami.
2. Do prezydium zarządu okręgu należy w szczególności:
 1. reprezentowanie Związku na zewnątrz na terenie swojego działania,
 2. wykonywanie uchwał zarządu okręgu,
 3. składanie sprawozdań ze swej działalności na posiedzeniach zarządu okręgu,
 4. ocena pracy kół i jednostek powołanych przez zarząd okręgu,
 5. powoływanie tymczasowych zarządów kół,
 6. uchwalanie regulaminów delegatur i kół na podstawie wytycznych Zarządu Głównego oraz regulaminów jednostek organizacyjnych powołanych przez zarząd okręgu, a także

- regulaminów komisji problemowych, rad, klubów i sekcji szczebla okręgowego,
7. uznawanie walnych zebrań kół za zwołane lub przeprowadzone niezgodnie z przepisami prawa oraz występowanie z wnioskami o ponowne zwołanie zebrań,
 8. przyjmowanie oraz skreślanie członków Związku na zasadach określonych w § 12 i § 15 ,
 9. nadzorowanie pracy dyrektora okręgu,
 10. udzielanie odpowiedzi na wnioski i zalecenia pokontrolne komisji rewizyjnej okręgu,
 11. podejmowanie uchwał w innych sprawach przekazanych do rozpatrzenia przez zarząd okręgu.
3. W sprawach nagłych prezes zarządu okręgu w porozumieniu z dwoma członkami prezydium może podjąć decyzję w sprawach należących do kompetencji prezydium. Decyzję tę obowiązany jest przedłożyć do zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Prezydium ZO.

§ 41.

Posiedzenia prezydium zarządu okręgu odbywają się co najmniej 8 razy w roku. Postanowienia § 39 stosuje się odpowiednio.

Komisja rewizyjna okręgu

§ 42.

Komisja rewizyjna okręgu jest organem kontrolnym Związku na terenie okręgu.

§ 43.

1. Komisja rewizyjna okręgu wybiera ze swojego grona wiceprzewodniczącego i sekretarza.
2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, komisja rewizyjna okręgu wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.

§ 44.

1. Do zakresu działania komisji rewizyjnej okręgu należy:
 1. kontrolowanie działalności statutowej, finansowej i gospodarczej zarządu okręgu, prezydium zarządu okręgu, zarządów kół, delegatur i innych jednostek organizacyjnych

- powołanych przez zarząd okręgu, komisji, rad środowiskowych, sekcji i klubów oraz przedstawianie właściwym władzom wniosków i zaleceń pokontrolnych,
2. opiniowanie rocznych sprawozdań finansowych zarządu okręgu oraz w razie potrzeby występowanie z wiążącym wnioskiem o zlecenie opinii biegłemu rewidentowi, a także opiniowanie działalności finansowej zarządów kół, nie posiadających komisji rewizyjnych,
 3. składanie sprawozdań na okręgowym zjeździe delegatów i występowanie z wnioskiem o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi okręgu,
 4. występowanie z żądaniem zwołania nadzwyczajnego posiedzenia zarządu okręgu lub okręgowego zjazdu delegatów w wypadkach szczególnej wagi,
 5. występowanie z wnioskami do zarządu okręgu o zawieszenie członka zarządu okręgu, członka zarządu koła lub całego składu zarządu koła,
 6. przedstawianie Głównej Komisji Rewizyjnej wniosków o zawieszenie w czynnościach zarządu okręgu,
 7. nadzór nad należytym funkcjonowaniem komisji rewizyjnych kół,
 8. zawieszanie w czynnościach komisji rewizyjnych kół lub poszczególnych ich członków,
 9. powoływanie tymczasowych komisji rewizyjnych kół,
 10. przeprowadzanie kontroli na zlecenie Głównej Komisji Rewizyjnej.
2. Prezydium zarządu okręgu może wystąpić do komisji rewizyjnej okręgu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie przekazanych zaleceń lub uchwał. W razie nie wykonania podtrzymanych zaleceń lub uchwał komisja rewizyjna okręgu wnosi sprawę do zarządu okręgu.

§ 45.

Przewodniczący komisji rewizyjnej okręgu lub upoważniony przez niego członek komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu okręgu i prezydium zarządu okręgu.

Władze koła

Walne zebranie koła

§ 46.

1. Walne zebranie koła jest najwyższą władzą Związku na terenie działania koła.
2. Walne zebranie koła może być zwyczajne, informacyjne lub nadzwyczajne.
3. Zwyczajne walne zebranie koła odbywa się raz na 4 lata.
4. Nadzwyczajne walne zebranie koła odbywa się na wniosek:
 1. prezydium zarządu okręgu,
 2. komisji rewizyjnej okręgu,
 3. zarządu koła,
 4. komisji rewizyjnej koła jeżeli została wybrana,
 5. więcej niż 1/3 ogólnej liczby członków koła.
5. W połowie kadencji władz koła zarząd koła powinien zwołać walne zebranie informacyjne koła, którego celem jest złożenie przez władze koła sprawozdania z realizacji uchwał i wniosków przyjętych przez walne zebranie koła oraz udzielenie informacji o pracach bieżących.
6. Walne zebranie koła jest zwoływane przez zarząd koła. Zawiadomienie o walnym zebraniu powinno być doręczone każdemu członkowi koła (zwyczajnemu i nadzwyczajnemu) bezpośrednio, pocztą lub elektronicznie, co najmniej na 7 dni przed walnym zebraniem. Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad.
7. Walne zebranie koła jest władne do podejmowania uchwał niezależnie od liczby uczestniczących w nim członków, jeśli zostało zwołane z zachowaniem warunków określonych w ust. 6.
8. W przypadku zwołania zebrania informacyjnego zawiadomienie członków może być dokonane w sposób dowolny z wykorzystaniem różnych środków komunikowania się.

§ 47.

Do kompetencji walnego zebrania koła należy:

1. określanie kierunków działania koła,
2. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności zarządu koła i komisji rewizyjnej koła,
3. udzielanie absolutorium ustępującemu zarządowi koła, a na żądanie 1/3 członków koła uczestniczących w zebraniu, komisji

rewizyjnej koła bądź komisji rewizyjnej okręgu – indywidualnie poszczególnym członkom zarządu koła; osoby, które nie uzyskały absolutorium, nie mogą kandydować ani pełnić żadnej funkcji społecznej na tym samym i wyższych szczeblach przez okres jednej kadencji,

4. wybór prezesa zarządu koła oraz członków zarządu koła w liczbie od 3 do 6 członków i jednego lub dwóch zastępców (o liczbie zastępców decyduje walne zebranie) oraz o ile zapadnie taka decyzja wybór komisji rewizyjnej koła w liczbie od 3 do 5 członków oraz zastępców członka komisji w liczbie 1 do 2,
5. wybór delegatów na okręgowy zjazd delegatów oraz zastępców delegatów w trybie określonym przez Zarząd Główny; delegaci zachowują mandat przez całą kadencję,
6. nadawanie w szczególnych przypadkach tytułu honorowego prezesa zarządu koła osobie, która pełniła tę funkcję łącznie przez co najmniej cztery kadencje,
7. podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach, które ze względu na ich ważność wymagają ustosunkowania się do nich członków koła.

§ 48.

1. W walnym zebraniu koła biorą udział:
 1. z głosem decydującym - członkowie koła,
 2. z głosem doradczym - przedstawiciele władz nadrzędnych Związku nie będący członkami koła i inne zaproszone osoby.
2. Zamiast walnych zebrań kół mogą być zwoływane zebrania delegatów z uprawnieniami walnych zebrań członków. Zasady i tryb zwoływania tych zebrań określa zarząd okręgu na podstawie wytycznych Zarządu Głównego.

§ 49.

1. Uchwały walnego zebrania koła zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zebrania.
2. W sprawie wyboru władz koła głosowanie jest tajne, a na żądanie co najmniej 50 % plus jeden obecnych na zebraniu członków głosowanie jest jawne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne.

§ 50.

1. Członek Związku może należeć tylko do jednego koła - właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.
2. W sprawie odstępstw od zasady, o której mowa w ust. 1, decyzje podejmuje prezydium zarządu okręgu - na podstawie wytycznych Zarządu Głównego.

Zarząd koła

§ 51.

1. Zarząd koła jest najwyższą władzą Związku na terenie swego działania w okresie między walnymi zebraniem.
2. Do kompetencji zarządu koła należy w szczególności:
 1. reprezentowanie Związku na terenie działania koła,
 2. kierowanie całokształtem prac Związku na terenie działania koła,
 3. realizowanie uchwał walnego zebrania koła,
 4. przygotowywanie dokumentacji związanej z wstąpieniem w poczet członków i kierowanie jej do prezydium zarządu okręgu oraz ewidencjonowanie dokumentacji członków,
 5. informowanie członków o uprawnieniach osób niewidomych i możliwościach uzyskania pomocy,
 6. rozpoznawanie warunków życiowych członków koła oraz organizowanie pomocy ze strony właściwych instytucji publicznych,
 7. podejmowanie działalności interwencyjnej w sprawach członków koła,
 8. gospodarowanie powierzonym majątkiem Związku,
 9. zwoływanie walnych zebrań koła,
 10. powoływanie komisji i sekcji,
 11. rejestrowanie osób niewidomych zamieszkałych na terenie koła nie zrzeszonych w Związku i udzielanie im wsparcia,
 12. podejmowanie działań zmierzających do uzyskiwania środków finansowych lub materialnych, umożliwiających rozszerzenie działalności koła,
 13. udzielanie odpowiedzi na wnioski i zalecenia pokontrolne komisji rewizyjnej koła bądź okręgu.
3. Zarząd koła wykonuje inne zadania zlecone przez prezydium zarządu okręgu.

§ 52.

1. Zarząd koła w ciągu 7 dni po walnym zebraniu wybiera ze swojego grona wiceprezesa i sekretarza. Może też wybrać skarbnika.
2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku prezesa, zarząd koła wybiera ze swojego grona nowego prezesa w głosowaniu tajnym, a na żądanie więcej niż 1/2 liczby członków zarządu - w głosowaniu jawnym.
3. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka zarządu koła - w jego miejsce wchodzi zastępca członka zarządu koła, wybrany na walnym zebraniu koła, w kolejności określonej liczbą uzyskanych głosów.
4. Zawieszony na mocy uchwały członek zarządu koła nie sprawuje swojej funkcji od momentu podjęcia decyzji o zawieszeniu, chyba, że uchwała ta zostanie uchylona zgodnie z § 21 pkt.11)

§ 53.

1. Posiedzenia zarządu koła odbywają się co najmniej 6 razy w roku. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność więcej niż 1/2 ogólnej liczby członków zarządu. We wszystkich sprawach uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego zebraniu.
2. Posiedzenia zarządu zwołuje prezes lub wiceprezes. O posiedzeniu członkowie powinni być powiadomieni co najmniej na 3 dni przed posiedzeniem. W sprawach nagłych posiedzenie zarządu koła może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o terminie posiedzenia powinien być podany proponowany porządek obrad.
3. Nadzwyczajne posiedzenie zarządu koła odbywa się na wniosek komisji rewizyjnej koła, a gdy w kole nie ma komisji rewizyjnej – na wniosek komisji rewizyjnej okręgu, prezydium zarządu okręgu lub więcej niż 1/3 członków zarządu koła w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku.

Komisja rewizyjna koła

§ 54.

Komisja rewizyjna koła jest organem kontrolnym Związku na terenie działania koła.

§ 55.

1. Komisja rewizyjna koła wybiera ze swojego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.
2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, komisja wybiera ze swojego grona nowego przewodniczącego w głosowaniu tajnym, a na żądanie 1/2 członków komisji - w głosowaniu jawnym.

§ 56.

Do zakresu działania komisji rewizyjnej koła należy:

1. kontrolowanie działalności statutowej i finansowej zarządu koła,
2. coroczne opiniowanie działalności finansowej zarządu koła,
3. składanie sprawozdań na walnych zebraniach koła i występowanie z wnioskami o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi koła,
4. występowanie z wnioskami o zwołanie nadzwyczajnego zebrania koła w wypadkach szczególnej wagi.
5. występowanie do zarządu okręgu o zawieszenie członka zarządu koła.

§ 57.

Przewodniczący komisji rewizyjnej koła lub upoważniony przez niego członek komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu koła.

Rozdział V. Fundusze i majątek Związku

§ 58.

1. Majątek Związku stanowią nieruchomości, ruchomości i fundusze.
2. Na fundusze Związku składają się:
 1. składki członkowskie,
 2. spadki, zapisy, dotacje i darowizny,
 3. wpływy z majątku nieruchomego i ruchomego,
 4. dochody z działalności gospodarczej,
 5. inne wpływy.

§ 59.

1. Na majątek Związku składa się majątek zgromadzony do dnia uzyskania przez okręgi osobowości prawnej oraz nabyty na rzecz Związku po tej dacie.
2. Majątek okręgu stanowią nieruchomości przekazane okręgowi przez Zarząd Główny w użytkowanie oraz ruchome środki trwałe przekazane okręgowi na własność, a także składniki majątkowe nabyte przez okręg po dniu uzyskania osobowości prawnej, w tym pozyskane przez koła.
3. Na fundusze okręgu składają się środki określone w § 58 ust.2 posiadane w dniu uzyskania osobowości prawnej i nabyte po tym dniu.
4. Zarząd Główny może przekazać swój majątek w zarząd jednostkom organizacyjnym. W razie likwidacji jednostki majątek wcześniej jej przekazany przejmuje Zarząd Główny.

§ 60.

1. Majątkiem i funduszami Związku zarządza Zarząd Główny.
2. Majątkiem i funduszami okręgu zarządza zarząd okręgu.
3. Zarząd Główny nie odpowiada za zobowiązania okręgów i wzajemnie, zarządy okręgów nie odpowiadają za zobowiązania Zarządu Głównego.
4. Obciążenie majątku nieruchomości, przekazanego okręgowi w użytkowanie, wymaga zgody Zarządu Głównego.
5. Majątek nieruchomy, ruchomy i inny, zgromadzony i zakupiony ze środków własnych przez okręg, po uzyskaniu przez niego osobowości prawnej, stanowi majątek okręgu i o jego zbyciu i obciążeniu decyduje zarząd okręgu. Zarządowi Głównemu przysługuje prawo pierwokupu zbywanych przez okręg nieruchomości.
6. W razie rozwiązania okręgu o przeznaczeniu jego majątku decyduje Zarząd Główny.
7. W razie likwidacji koła lub jednostki organizacyjnej utworzonej przez okręg, o przeznaczeniu ich majątku decyduje zarząd okręgu.

§ 61.

Nie wolno:

- a. udzielać pożyczek lub zabezpieczeń majątkiem Związku w stosunku do jego członków ani innych osób fizycznych,

- b. przekazywać majątku Związku na rzecz członków, członków organów statutowych lub pracowników oraz ich osób bliskich,
- c. wykorzystywać majątek Związku w innych celach niż na działalność statutową Związku,
- d. kupować na szczególnych zasadach towary lub usługi od podmiotów, w których uczestniczą członkowie, członkowie organów statutowych lub pracownicy oraz od ich osób bliskich.

§ 62.

1. mowy, pełnomocnictwa oraz wszelkie oświadczenia woli, które pociągają za sobą zobowiązania majątkowe lub zmianę majątku Związku, z wyjątkiem majątku stanowiącego własność okręgów określonego w § 60 ust. 5, wymagają do swej ważności podpisów dwóch członków Prezydium Zarządu Głównego.
2. Prezydium Zarządu Głównego może udzielić pełnomocnictwa innym osobom określając rodzaj czynności, do której zostają upoważnieni. Pełnomocnictwo do swej ważności wymaga podpisu dwóch członków Prezydium Zarządu Głównego.
3. Umowy, pełnomocnictwa oraz wszelkie oświadczenia woli, które pociągają za sobą zobowiązania majątkowe lub zmianę majątku okręgu, wymagają do swej ważności podpisów dwóch członków prezydium zarządu okręgu.
4. Prezydium zarządu okręgu może udzielić pełnomocnictwa innym osobom określając rodzaj czynności, do której zostają upoważnieni. Pełnomocnictwo do swej ważności wymaga podpisu dwóch członków prezydium zarządu okręgu.
5. Zarządy kół dysponują majątkiem Związku w granicach określonych przez zarządy okręgów.
6. Zarządy okręgów mogą upoważnić zarządy kół do przyjmowania określonych darowizn i zapisów, a także do dysponowania uzyskanymi tą drogą środkami.

§ 63.

W razie likwidacji Związku jak i likwidacji okręgów pozostały majątek nie może być przeznaczony na cele nie związane z rehabilitacją, edukacją lub działalnością społeczną na rzecz niewidomych.